

Sygn. akt V U 1368/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 czerwca 2013 roku

Sąd Okręgowy w Białymstoku

V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Wiesława Kruczkowska

Protokolant: Marta Sokołowska

po rozpoznaniu w dniu 14 czerwca 2013 roku w Białymstoku

na rozprawie sprawy M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek odwołania M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

z dnia 26 czerwca 2012 roku

Nr (...) -2-1

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że do ustalenia wartości kapitału początkowego i obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego M. K. przyjmuje wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynoszący 42,55%.

sygnatura akt V U 1368/12

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 26 czerwca 2012 r. wydaną w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zm.) ustalił M. K. wartość kapitału początkowego na dzień 01 stycznia 1999 r. w wysokości (...) zł. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 01 stycznia 1977 r. do 31 grudnia 1986 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalono na 39,88 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględniono okresów od 05 sierpnia 1991 r. do 05 sierpnia 1992 r., gdyż jest to okres urlopu bezpłatnego.

Odwołanie od decyzji wniósł M. K. podnosząc, iż

w zaskarżonej decyzji nie uwzględniono jego wynagrodzenia z okresu wykonywania umowy o naukę zawodu od 01 września 1975 r. do 20 czerwca 1978 r.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o oddalenie odwołania, podnosząc, iż powyższy okres nauki zawodu został uwzględniony w oparciu

o zapisy zawarte w legitymacji ubezpieczeniowej. Do ustalenia wartości kapitału początkowego nie uwzględniono tego okresu z uwagi na brak wpisów odnośnie wysokości wynagrodzenia w legitymacji ubezpieczeniowej.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie M. K. jest zasadne.

Wnioskiem z dnia 15 sierpnia 2010 r. M. K. wystąpił

o ustalenie kapitału początkowego, przedkładając wymagane dokumenty, w tym umowę z 18 września 1975 r. o naukę zawodu. Na podstawie tej umowy Państwowy Ośrodek (...) w K. przyjął odwołującego jako ucznia na naukę zawodu w specjalności mechanik maszyn rolniczych. Nauka miała trwać od 01 września 1975 r. do 20 czerwca 1978 r. Czas pracy ustalono w wymiarze 36 godzin tygodniowo do chwili ukończenia 16 lat, a następnie

w wymiarze obowiązującym grupę pracowników, w której wykonuje zawód.

W okresie nauki zawodu przysługiwało wynagrodzenie miesięczne

w poszczególnych latach nauki w wysokości: w pierwszym roku nauki zawodu – 300 zł, w drugim roku nauki zawodu – 480 zł, w trzecim roku nauki zawodu 6,20 zł/godzinę.

Bezsporną w sprawie okazała się okoliczność wykonywania nauki zawodu przez odwołującego w w/w okresie u wskazanego pracodawcy. Okres wykonywania nauki zawodu przez M. K. znajduje odzwierciedlenie w legitymacji ubezpieczeniowej oraz w świadectwie pracy

z 14 października 1988 r. wystawionym przez Państwowy Ośrodek (...) w K.. W legitymacji ubezpieczeniowej brak jest wpisów odnośnie wysokości wynagrodzenia. Po za tym odwołujący nie przedstawił żadnych innych dokumentów potwierdzających wysokość otrzymanego wynagrodzenia w/w okresie.

Spór w niniejszym postępowaniu sprowadzał się do nieuwzględnienia przez organ rentowy przy ustalaniu wartości kapitału początkowego wynagrodzenia otrzymanego przez odwołującego w okresie wykonywania nauki zawodu w Państwowym Ośrodku (...) w K..

Ustalenie wartości kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymaliby w dniu 01 stycznia 1999 r., a następnie pomnożenie kwoty tej emerytury przez średnie dalsze trwanie życia osób w wieku 62 lat, ustalone na dzień 01 stycznia 1999 r. Wysokość kwoty kapitału początkowego zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed 01 stycznia 1999 r. Okresy składkowe liczone są po 1,3% podstawy wymiaru za każdy rok okresów składkowych, a okresy nieskładkowe po 0,7% podstawy wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych, przy czym w obu wypadkach uwzględnia się pełne miesiące, podstawy wymiaru, która może być ustalona między innymi

z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez wnioskodawcę z całego okresu ubezpieczenia do 31 grudnia 1998 r.

Do podstawy wymiaru mogą być brane tylko te składniki wynagrodzenia, które stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne. Przy ustalaniu, czy istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenie społeczne od określonych składników wynagrodzenia, stosuje się przepisy obowiązujące

w okresie, z którego wynagrodzenie jest uwzględniane w podstawie wymiaru, współczynnika proporcjonalnego do wieku oraz stażu ubezpieczonego (okresów składkowych i nieskładkowych), osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 r., ustalonego według wzoru. Do obliczenia kapitału początkowego, należy przedłożyć dowody potwierdzające przebyte okresy składkowe i nieskładkowe, między innymi świadectwa pracy, legitymację ubezpieczeniową zawierającą wpis o okresie zatrudnienia itp.

Wobec braku dokumentów płacowych, na podstawie których można byłoby ustalić wysokość otrzymanego przez odwołującego wynagrodzenia

w spornym okresie – Sąd poczynił ustalenia w ramach postępowania dowodowego, dopuszczając dowód z zeznań świadka, dzieląc utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego, iż w postępowaniu sądowym nie obowiązują

ograniczenia co do rodzaju środków dowodowych, jakimi można wykazywać okresy zatrudnienia, w tym wysokość wynagrodzenia.

Przesłuchany świadek M. R. potwierdził stanowisko odwołującego, iż otrzymywał on wynagrodzenie określone w umowie o naukę zawodu. Świadek zeznał, że odwołujący uczył się w takim samym systemie w szkole przykładowej, tylko w późniejszym okresie. Nauka odbywała się przez trzy dni, a przez kolejne trzy dni odbywała się praktyka. Uczniowie mieli ustalone miesięczne stałe wynagrodzenie. Jako uczeń świadek pracował po 6 godzin dziennie i w sobotę też 6 godzin tj. 18 godzin w tygodniu. Zdaniem świadka odwołujący pracował tyle samo godzin, bowiem wszyscy uczniowie mieli tak samo ustalone godziny pracy. M. R. okazał swoją legitymację ubezpieczeniową, w której zaznaczono że uczniem był w okresie od 01 września 1971 r. do 30 czerwca 1974 r. i otrzymywał określone wynagrodzenie roczne i miesięczne.

W ocenie Sądu zeznania przesłuchanego świadka w pełni zasługują na wiarę, bowiem logicznie odzwierciedlają zasady wynagradzania uczniów w okresie nauki zawodu w Państwowym Ośrodku (...) w K., nadto korespondują z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym.

Wobec powyższego w toku postępowania dopuszczony został dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości celem ustalenia wysokości wynagrodzenia odwołującego w okresie obowiązywania umowy o naukę zawodu przy uwzględnieniu wynagrodzenia wskazanego w umowie oraz ilości godzin pracy wskazanej przez świadka M. R., a także ustalenia najkorzystniejszego wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego.

Ze złożonej w sprawie opinii biegłego sądowego wynika, iż:

- wynagrodzenie M. K. w okresie obowiązywania umowy o naukę zawodu, przy uwzględnieniu wynagrodzenia i czasu wskazanego

w umowie wynosi: 1975 r. – 1200 zł, 1976 r. – 4320 zł, 1977 r. – 8787 zł

a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalony z lat 1975-84 wynosi 42,55 %;

- wynagrodzenie M. K. w okresie obowiązywania umowy o naukę zawodu, przy uwzględnieniu wynagrodzenia wskazanego w umowie

i godzin pracy wskazanych przez świadka wynosi: 1975 r. – 1200 zł, 1976 r. – 4320 zł, 1977 r. – 7150 zł a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalony z lat 1975-84 wynosi 42,25 % (k.2 7-37).

Odwołujący nie kwestionował opinii biegłego, natomiast ZUS wskazał, że nie zgadza się z opinią biegłego w zakresie obliczenia wynagrodzenia za 1977 r. w kwocie 8787 zł, przy uwzględnieniu 8 godzin pracy we wszystkie dni robocze i 6 godzin pracy w soboty (k. 45).

Ustosunkowując się do uwag organu rentowego biegły podtrzymał swoje stanowisko i wyjaśnił, że wynagrodzenie za 1977 r. ustalił zgodnie z warunkami umowy o naukę zawodu. Wynagrodzenie miesięczne w całym okresie nauki zawodu, a nie tylko w 1977 r. przysługiwało zarówno za czas nauki jak też za czas praktyki zawodowej, a nie tylko za czas pracy. Fakt pracy w podstawowym wymiarze czasu pracy po ukończeniu 16 roku życia potwierdza zaświadczenie Urzędu Miejskiego w K., w którym podano wynagrodzenie stałe za grudzień 1977 r. w wysokości 1190 zł. Kwota ta jest iloczynem podstawowego czasu pracy w tym miesiącu przez stawkę 6,20 zł za godzinę podaną w umowie o naukę zawodu, czyli za pełny miesiąc kalendarzowy, bez względu na to czy była to nauka czy też praktyka zawodowa (k. 48-50).

W ocenie Sądu opinia biegłego w pełni zasługiwała na uwzględnienie, ponieważ została opracowana w sposób rzetelny i fachowy przez specjalistę

z zakresu księgowości. Ponadto została w sposób obszerny i przekonujący uzasadniona z powołaniem się na obowiązujące przepisy i zasady obliczania kapitału początkowego.

Nie można zgodzić się ze stanowiskiem organu rentowego, że do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego należało przyjąć wynagrodzenie odwołującego w 1977 r. w kwocie ustalonej przy uwzględnieniu 6 godzin pracy przez 3 dni robocze w tygodniu. Jak wcześniej wskazano,

z umowy o naukę zawodu wynika, że czas pracy ustalono w wymiarze 36 godzin tygodniowo do chwili ukończenia 16 lat, a następnie w wymiarze obowiązującym grupę pracowników, w której wykonuje zawód. Stanowisko biegłej w tym zakresie potwierdził M. K. przesłuchany

w charakterze strony zeznając, że za dni które się uczył płacono mu wynagrodzenie według stawki 6,20 zł za godzinę.

W tych okolicznościach istnieją podstawy by do ustalenia wartości kapitału początkowego M. K. uwzględnić wynagrodzenie

z okresu wykonywania umowy o naukę zawodu od 01 września 1975 r. do 20 czerwca 1978 r. w wysokości za: 1975 r. – 1200 zł, 1976 r. – 4320 zł, 1977 r. – 8787 zł. W tym wypadku wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego ustalony z lat 1975-84 wynosi 42,55 %.

Dlatego też mając powyższe na uwadze, na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc, orzeczono jak w sentencji.